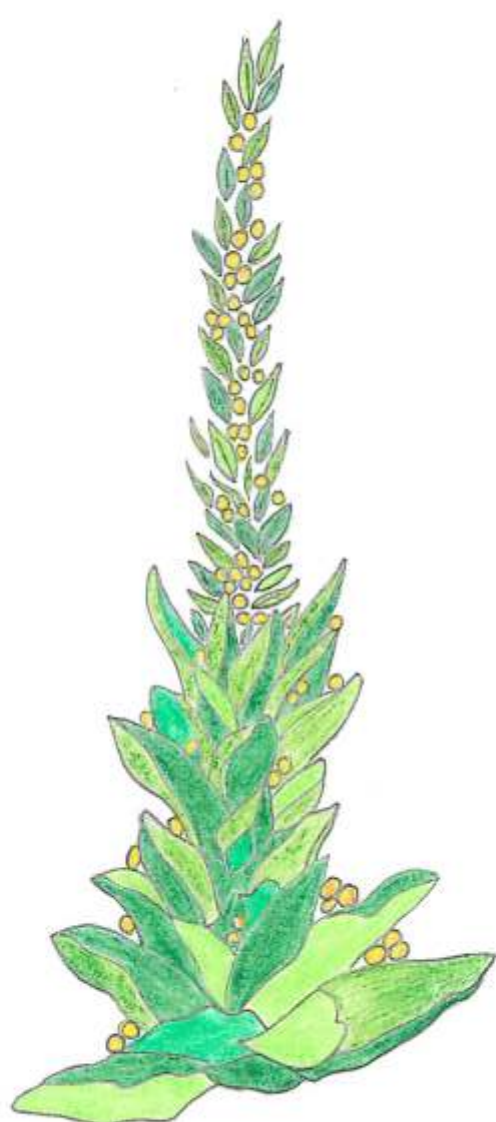

Sončna stena Mestne knjižnice Velenje
september 2020

Utrgaj me le s pogledom

Zaščitimo
lučnik

Kata Laštro, kreativna zeliščarica, že vrsto let opazuje in občuduje naravno rastišče rastline velecvetnega lučnika (*Verbascum densiflorum*). Med ljudstvom je znan kot papeževa sveča. Še vedno bogato rastišče leži ob stopnicah, ki iz mesta, mimo stavbe vile Biance, peljejo na velenjski grad. Vsako leto se število teh rastlin redči. Rešitev vidi v zmanjšanem številu košenj. Razstava je del gibanja za zaščito in ohranjanje rastlin v njihovem naravnem okolju, imenovano Utrgaj me le s pogledom, ki se izvaja v sodelovanju z Društvom prijateljev Levi breg Velenje, ob podpori Čebelarskega društva Dobrna, Občine Dobrna, podjetja NIVO EKO, dejavnosti v ekologiji d.o.o., Muzeja Velenje, Mestne občine Velenje, Založbe Narava iz Kranja in Knjižnice Velenje. Razstava je del projekta Zelena knjižnica za zeleno pismenost, ki želi varovati in ohranяти naravno in kulturno dediščino. Avtorica razstave in fotografij je Kata Laštro, ilustracije Katja Talajić.

Pred desetimi leti je bilo območje na velenjskem gradu zaradi cvetočega lučnika videti kot Pravljična dežela rastline lučnik. Visoke, vitke rastline so potnika na grad že ob vznožju stopnic pričakale z razkošjem rumenih cvetov. Videti so bile kot rumeno - zelena straža iz pravljice. To naravno rastišče je edinstveno.

Lučnik začne cveteti že junija in cveti vse tja do oktobra. Sončna lega kot je ta na velenjskem gradu, je idealna za zgodnje cvetenje.

Prvo leto rastlina pri tleh razvije listno rozeto iz katere šele drugo leto požene tudi do dva metra visoko steblo. Na steblo so popki, ki se počasi odpirajo od spodaj navzgor.

Ko rastlina popolnoma odcveti, jo je treba pustiti, da se dobro posuši, da v majhnih čašicah dozori semena. Iz posušenih delov rastlin, ki visoko štrlijo kot svečniki, se semena sama usujejo na tla. Tako narava zagotovi, da na istem mestu tudi naslednje leto poženejo nove zdrave rastline.

Pogosta košnja je bila v zadnjih letih eden od razlogov za redčenje in postopno izginjanje te rastline iz omenjenega območja. Večletna vztrajna prizadevanja, da se to izjemno bogato naravno rastišče ohrani tudi za bodoče rodove, so obrodila sadove.

Velecvetni lučnik ima sedaj zagotovljeno prihodnost na velenjskem gradu.

ZAKAJ OBVAROVATI RASTLINO VELECVETNI LUČNIK NA VELENJSKEM GRADU?

Velecvetni lučnik je pomembna medonosna rastlina. Je opojna, bogata poletna paša, ki ponuja obilje cvetnega prahu in nekaj medicine. Zlato rumeni cvetovi z nežnim vonjem vabijo na gostijo čmrle, čebele, metulje... Čmrli, pavi debeluščki, se dobesedno kopajo v dišečih, rumenih cvetnih čašicah, ki so prepolne cvetnega prahu.

Velecvetni lučnik je tradicionalna zdravilna rastlina.

Velecvetni lučnik je tudi praktično uporabna rastlina. Posušeno steblo, ki zraste tudi do 2 metra v višino, se lahko, ko se semena usujejo po tleh, uporabi za izdelavo bakel. Enostavno se potopijo v smolo in pustijo nekaj časa stati na zraku, da se smola strdi. Potem se lahko uporabijo kot bakle tako, kot so to nekoč delali graščaki povsod, kjer je lučnik rasel. Svetilke iz narave. Priročno, kajne?

